

Tehy ry
PL 10

00060 TEHY

Lausunto 26.9.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
Meritullinkatu 8, Helsinki
PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@stm.fi

Viite: STM1 17:00/2015, STM/3507/2018

Tehyn lausunto eräiden terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstöryhmien sekä eläinlääkäreiden yhteisiä pohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen muuttamisesta

Lausunnossamme tarkastelemme sopimusluonnoksen muutoksia ammatinharjoittamisoikeuksien vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä valvontatietojen luovuttamisesta pohjoismaissa Tehyläisten ammattiryhmien näkökulmasta

Ammattipätevyysdirektiivin vaikutukset pohjoismaisia työmarkkinoita koskevaan sopimukseen

Ammattipätevyysdirektiivi (2005/36) ja sen uudistaminen (2013/55) poistaa yhteisiä pohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen tarpeellisuuden niiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattien osalta, jotka kuuluvat direktiivissä automaattisen tunnustamisen piiriin. Siksi on hyvä, että nyt esitetyssä sopimusluonnoksessa EU:n ammattipätevyysdirektiivin ja pohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen päällekkäisyydet poistetaan.

Automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvista ammateista Tehyn jäseniä edustavat sairaanhoitajat ja kättilöt. Suomalainen sairaanhoitajakoulutus täyttää ammattipätevyysdirektiivin koulutuksen laadulliset ja määrälliset vähimmäisvaatimukset, joten automaattisen tunnustamisen edellytykset myös pohjoismaissa täyttyvät sen nojalla. Sen sijaan kättilöiden kohdalla on huomioitava, että kaikki ammattipätevyysdirektiiviin sisältyvät koulutuksen määrälliset vähimmäisvaatimukset eivät suomalaisessa kättilökoulutuksessa edelleenkään näyttäisi täyttyvän. Tämä näkyy direktiivin vaatimuksena kättilökoulutuksen pituudesta, joka täytyisi olla sairaanhoitaja koulutuksen jälkeen kaksi vuotta ja 3600 tuntia. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja ammattikorkeakoulujen tulisi pikaisesti selvittää, miten suomalaisen kättilökoulutuksen rakennetta tulisi muuttaa, jotta direktiivin kaikki vaatimukset kättilökoulutuksen osalta täyttyvät johtaen varmuudella kättilöiden automaattiseen tunnustamiseen EU:ssa ja siten myös pohjoismaissa.

Sopimusluonnoksessa ehdotetaan, että Grönlannissa tai Färösaarilla koulutuksensa saaneiden sairaanhoitajien ja lähihoitajien ammattipätevyyden tunnustaminen varmistettaisiin uudistetussa pohjoismaisessa sopimuksessa, koska EU:n ammattipätevyysdirektiivi ei tunnustamista ko. valtioissa turvaa. Mielestämme ehdotus on perusteltu, kun ammattipätevyysdirektiivin vaatimukset sairaanhoitajan ammattiin johtavan sairaanhoitajakoulutuksen vaatimuksista Grönlannissa ja Färösaarilla huomioidaan. Lisäksi Grönlannissa ja Färösaarilla lähihoitajan koulutuksen saaneiden ammattipätevyyden tunnustaminen sopimusvaltioissa edellyttää ammattipätevyysdirektiivin yleisen tunnustamisjärjestelmän menettelyjä. Tämän tulee perustua vastavuoroiseen tunnustamisen periaatteeseen, jossa muuttajan koulutusta ja vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaadittua koulutusta ja pätevyyttä vertaillaan toisiinsa. Mikäli koulutukset

eroavat olennaisesti toisistaan, käytetään korvaavia toimenpiteitä pätevyyden saavuttamiseksi (sopeutumisaika, kelpoisuuskoee).

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontatietojen vaihtoa koskevat artiklat sopimusvaltioiden sekä Grönlannin ja Färsaarten välillä ovat tarkoituksenmukaisia ja EU:n ammattipätevyysdirektiivin mukaisia. Valvontatietojen vaihtaminen maiden välillä on tärkeää potilasturvallisuuden varmistamiseksi.

Pohjoismaisen sopimuksen vaikutukset ammattipätevyysdirektiivin yleisen tunnustamisen piiriin kuuluvissa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiryhmissä

Vuodesta 1994 voimassa oleva sopimus pohjoismaisista työmarkkinoista eräissä sosiaali- ja terveydenhuollon ammateissa on koskenut myös EU:n ammattipätevyysdirektiivin yleisen tunnustamisjärjestelmän piiriin kuuluvia ammatteja, joita ovat muun muassa fysioterapeutti, toimintaterapeutti, terveydenhoitaja, röntgenhoitaja, mielenterveyshoitaja, hammashuoltaja/suuhygienisti, hammashoitaja, laboratoriohoitaja. Sopimus on mahdollistanut joustavan työvoiman liikkuvuuden pohjoismaissa, koska ammattiin johtavan koulutuksen on todettu olevan samankaltainen maiden välillä tietyissä, alkuperäisen sopimuksen piirissä olevissa koulutuksissa, kuten terveydenhoitajan koulutuksessa. Tämän vuoksi sopimusta on sovellettu edellä mainittujen ammattien harjoittajiin siten, että jossakin sopimusvaltiossa myönnetyn ammatinharjoittamisoikeuden perusteella vastaava oikeus on voitu myöntää myös toisessa sopimusvaltiossa.

On oletettavaa, että ammattipätevyysdirektiivin yleisen tunnustamisen piirissä olevien ammattien joustava liikkuvuus pohjoismaissa jäykistyisi, jos joustavammasta tunnustamismenettelystä pohjoismaiden osalta luovuttaisiin vain ammattipätevyysdirektiivin säädöksiin vedoten.

Lopuksi

Eräiden terveyden- ja sairaanhoidon henkilöryhmien sekä eläinlääkäreiden yhteisiä pohjoismaisia työmarkkinoita koskeva sopimus on mahdollistanut joustavan ja tarkoituksenmukaisen menettelyn työvoiman liikkumisesta pohjoismaissa. EU:n ammattipätevyysdirektiivin astuttua voimaan automaattisen tunnustamisen piirissä olevien ammattien, kuten sairaanhoitajan tai kättilön, osalta sopimuksella ei ole enää merkitystä. Suomen on varmistettava kättilön ammattipätevyysdirektiivin vähimmäisvaatimusten täyttyminen mahdollisimman pian rakenteellisella ja sisällöllisellä koulutus uudistuksella. Muiden terveydenhuollon ammattien osalta sopimus on mahdollistanut ammattipätevyysdirektiivin vaatimuksia joustavamman liikkuvuuden tietyissä ammattiryhmissä pohjoismaissa. Mielestämme pohjoismaisen sopimuksen menettelyn tulisi jatkua yleisen tunnustamisen piirissä olevien terveydenhuollon ammattien osalta. Pohjoismaiset tutkinnot ovat vastanneet verraten hyvin toisiaan eri aikakausina ja ammattitehtävien kehittyminen on ollut samansuuntaista. On tarkoituksenmukaista, että tämä joustava liikkuvuus mahdollistetaan jatkossakin. Koulutusten samankaltaisuuden varmistamiseksi tulisi jatkossa säännöllisesti vertailla pohjoismaisten tutkintojen sisältöjä keskenään.

Sopimusluonnoksen kohdat, jotka koskevat Grönlannissa tai Färsaarilla sairaanhoitajan tai lähihoitajan koulutuksen saaneiden ammattipätevyyden tunnustamista ja ko. valtioiden ammattihenkilöiden valvontatietojen vaihtoa ovat tarkoituksenmukaisia.

Helsingissä 26.9.2018

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
johtaja
Tehy ry

Lisätietoja:

Juha Kurtti, tutkimuspäällikkö Tehy ry. juha.kurtti@tehy.fi, p. 0505869460